

POLITIKAI NAPILAP
Felelős szerkesztő:
KURKÓ GYÁRFÁS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brasov - Brassó
Strada Argintarilor 16 sz. III em.
Engedélyezte: Cenzura Militară
Presei sub No. 1437. 7. X. 1944

NÉPI EGYSÉG

GYÜLNEK MÁR A PÁSZTOROK

IRTA: KURKÓ GYÁRFÁS

Ha jól emlékszem, 5—6 éves voltam, amikor először keltette föl figyelmemet a béke... békeünnep: karácsony. Gondolkoztam, sokat töprengtem a fogalomon, míg a magam módja szerint kisillabizáltam, hogy azért békeünnep, mert megtértünk a menekültekből, hova két délcég téhenel huzattuk az egészvágás szekeret, melyek a derekában haton dideregtek. Éjjel, ha megálltunk valahol, a szeker alá bujtunk be s ha a vasutat közel találtuk, rendszerint köszöntarabokat kerestünk, hogy egy kis füzzel fölmelegítsük csontszárazadt bőrünket. Ha szemet nem találtunk, édesanyánk köré bujtunk, mert édesapánk nem voltunk — súlyos sebesülten kórházban feküdt, nem is ismerem — és így védekeztünk a hóharmattól, mely különösen hajnalfele, igen kegyetlenül hideg volt.

Karácsony... hazaérkezve és a fogalom is ilyen szerű megoldást nyert: kalácson. Ezt másképpen nem is magyarázhattam. Egyrészt mert a kalács és az ünnep között kerestem az összefüggést és másrészt, mert kimondani sem tudtam az er betű miatt.

Az ünnepi sütikölözés nálunk nem volt nagy. Kalács ugy lett, hogy a kenyérsütéshez egyik sütőtől a másikig visszamaradt „vakarék, kovász” helyett most az egyszer egy darabka élesztőt került és így az árpalisztból készült kalács megkapta az ünnepi ízt.

De annál nagyobb volt az örömem, mikor este édesanyám és nagyobb testvéreim énekelni kezdtek. Nem volt lefokvén. Nem kellett katonás gyorsasággal levetkezni és az Urangyala elmondása után gyorsan aludni, ha tetazett, hanem. Már nagynak számítottam, föltertem az asztalt és nem szidtak el mellőle, mint azelőtt...

Énekeltek, azaz tanultunk énekelni. Néhányszor elénekeltek a „Mennyből az angyalt”, a „Pásztorok”-nál belekiáltottam már a második éneknél, ez volt a legkönnyebb. Három szori ismétlés után édesanyám a falat nézte, a szemesarkában könny volt és megállás nélkül más énekbe kezdett. Hiába ráztam a kezét, hogy „Mennyből az angyal”, ő nem állott meg. Mikor már nem birta tovább az ostromot és száján elperegtek a szebbnél szebb karácsonyi énekek, kérdezni kezdtem: hogy miért született jászolyban? „Azért fiam, mert szegény volt.” Hát miért nem engedték be a házba? „Azért, mert rosszak a gazdagok.” S hát osztán nagy korában miért nem verte meg őket a pásztorok segítségével? „Megverte volna, de megölték.”

Sokáig nem tettem föl több kérdést, ezen igen sokat gondolkodtam. Majd újra visszatértünk a kedvenc énekemre, hogy az éjjeli misén ne hibázzak. Végül öltözködni kezdtünk. Az édesanyám szötte, megszokott

gyapjuruha hiányzott, mert a gyapjút juhostól elvitték a németek. Helyébe papírvászon ruhám volt és hozzá faltpu cipő. Segélyképpen kaptuk. Nem fáztam, csak énekelni engedjenek.

Boldogan tértünk haza. Csak az bántott, hogy miért csak kétszer énekeltek a „Mennyből az angyal”-t. Vilma néném tüzet gyújtott. Én és András bátyám a marháknak kellett enni adjunk, mert „nekik is karácsony” mondta édesanyám.

Amíg elláttuk a marhákat, egy kis kolbász sült a lábosban és evés közben megtudtam, hogy reggel korán újból mise lesz, ahol az éjjeli énekek újból sorra kerülnek. Készültem, de csak akkor ébredtem föl mikor a nagyobbak már hazajöttek.

Az ünnep sok minden iránt fölébresztette bennem az érdeklődést. Miért nincs itthon az a katona, ha édesapánk, akinek annyit nézzük a képét s annyit imádkoztunk érte? „Mert meglőtték s a kórházban fekszik, meg kellett operálni.” Hát ott egyedül van szegény? „Nem fiam. Ott sokan vannak betegek.” Hát miért mentek oda, hogy meglőjjék őket? „Mert parancs volt.” Hát ki parancsolt ilyen rosszat? „A király.” Hát az mi csoda? „Az egy ember.” Hát olyan sokan félnek tőle? S miért küldötte az embereket, hogy meglőjjék? S miért mentek oda, ha nem akartak? „Hogy megvédjék a hazát.” Hát megvédték-e? „Nem, elvesztették.” Hát ha a király olyan erős,

hogy veszítették el? „Ő elfutott.” Hát miért nem fogták meg? „Azért fiam, hogy az emberek féllábbal a kórházban fekszenek s nem tudnak utána futni”, — szölt az utolsó kielégítő válasz.

Azóta sokszor értük a béke és szeretet ünnepét, de mindanyiszor meghamisították. Mindanyiszor békét és szeretetet hirdettek, hogy annál jobban felkészüljenek egy még borzalmasabb háborúra. De hála az Istennek, a jászolban született pásztorai egyre gyűlnek, egyre szaporodnak és most meg tudják fogni az elfutottakat, hogy soha többé meg ne zavarják a béke és szeretet ünnepét és mindörökké a béke és szeretet ünnepe lehessen a karácsony.

A MAGYARSÁG HARCA A NÉPI DEMOKRÁCIAÉRT

Irta Csákány Béla dr.

Augusztus 23.-a harci készültségben találta a népi demokrácia képviselőjét a Madoszt. Az elnyomatás sötét évfelben föld alatt folytatott harc a Vörös Hadsereg győzelmeinek következtében most már nyíltá vált.

A Madosz élcsapata körül tömörült demokrata erők, amelyek már a föld alatt szoros kapcsolatot teremtek, most már nyíltan sorompóba állhattak.

Az egyes vidékeken egyidejűleg folyik a küzdelem. Brassóban, Bukarestben, Temesvárt, Aradon, Lugosom s az ország minden részén megindul a szervezkedés.

A Déli Hírlap szeptember 7.-i száma közli a temesvári szervezet kiáltványát, amely az önkényuralom után az első nyílt színváltás a demokrácia, a román-ma-

gyar békés együttélés mellett s a nemzetiségi és fajgyűlölet ellen.

A mozgalom izmosodik. Mindenütt lelkesedéssel sorakoznak zászlója alá a romániai magyarság demokratikus rétegei. Noha az egyes szervezetek még nem tudnak kapcsolatokat létesíteni egymással, mindenütt ugyanolyan irányban folyik a munka: egyrészt a demokratikus magyarság megszervezése, másrészt a román nép demokratikus erőivel való szoros együttműködés megteremtése a cél.

Szomszédunkban még dörögnek az ágyuk, amikor megszerkesztjük a brassó-székellyöldi újjászervezőbizottság kiáltványát, amely határozott hangon szabja meg politikai irányvonalunkat. Lelkes ifjak október 4.-én ragasztják ki az országos visszhangot keltett kiáltványt.

Közben a kommunista párt és a szocialdemokratapárt felújítják régi szövetségüket: megalakul az Egységes Munkáscsoport, amely nyilvánosságra hozza kormányzati munkatervét. Az Egységes Munkáscsoport Nemzeti Demokrata Arcvonalá szelést. Programja: a romániai demokrácia hitvallásának tekinthető kormányzati munkaterv.

A Madosz október 6.-án csatlakozik az Arcvonalhoz, magáévá téve a munkaterv célkitűzéseit.

A Nemzeti Demokrata Arcvonal október 8.-i hatalmas bukaresti népgyűlésén Cziko Nándor magyarnyelvű beszédében tesz hitet arról, hogy a magyarság jogait a román demokráciával való szoros együttműködés útján akarja kivívni.

A támadások csak erősítik a mozgalmat

A reakciós erők feltökénnyen nézik a két nép demokratikus tömegeinek összefogását. A magyarság ellen addig elszórtan intézett sajtótámadások mintegy központi irányításra hatalmas kardalá olvadnak össze. E támadások célja nyilvánvalóan kettős: a magyarságot akarják megsemmisíteni s ezzel a demokrácia ügyére is súlyos csapást mérni. Meg akarják törni a kialakulóban levő egységet. A lendületbe jött demokrácia megérinté hatatlan. A demokrata erők szoros egységén megdőnnek a támadások, a román demokrácia és sajtója bátran a megtámadott Madosz védelmére siet.

Népünk újabb megpróbáltatásokon megy át. Az uszításnak a Maniu gárdák gyászos tevékenysége következtében sok magyar esküldözött a Déldélben a fasisztabarát hatóságok elemek, ha lehet még fokozzák a magyarság elnyomását.

Egyidejűleg mind jobban nyilvánvalóvá válik, hogy a Tömb-kormány nem tudja, vagy nem akarja teljesíteni a fegyverszüneti szerződésben vállalt kötelezettségeket. A kormányválság nyíltá lesz s majdnem egy hónapig tartó harc után teszi le az esküt november 5.-én

az új pártközi kormány. A kormány keretében létesített nemzetiségi minisztérium már nevében is mutatja, hogy népi kérdéseink megoldásának az új időknek megfelelő új szemlében kell megtörténnie. Vlădescu-Răcoasa nemzetiségi miniszter nyilatkozatai pedig arra mutatnak, hogy komolyan akarja a Nemzeti Demokrata Arcvonal munkatervének a teljes jogegyenlőségre vonatkozó pontját a gyakorlatban is megvalósítani.

A Madosz fáradszaktalanul folytatja közben munkáját. A támadások csak erősítik a mozgalmat. Október 16.-án Brassóban tartott országos értekezletünk nem csak a mult megleget állapítja meg, hanem a jövőre tekint: a Népi Szövetségé vált Madosz vállalja a romániai magyarság demokratikus tömegeinek politikai képviseletét.

Az értekezlet további lendületet ad a munkának. Október 22.-én megindul lapunk, egymás után alakulnak meg vidéki szervezeteink. Az alakuló gyűlések és népgyűlések sorából kimagaslik a dévai. Itt október 29.-én Groza Péter, az Ekéfront vezetője magyarnyelvű beszéde a tanúság arról, hogy a román-magyar de-

mokrácia immár történelmivé vált harc nem szövirág, hanem oly valóság, amelyre egyedül építhető fel a két nép jövője.

November 1.-én megindul a Szabad Szó s a bányági demokrácia bátorhangú lapjával megerősödik a magyar demokrata sajtó. Kolozsváron is megindul a szervezkedés és székellyöldi szervezeteink sem maradnak hátra. A szörnyű megfélemlítés megacélozza erejüket, amiről november 8.-i csiki értekezletünk tesz tanúságot. A megfélemlítés újabb fellobbanása az értekezlet résztvevőinek köztük Kurkó Gyárfás országos elnökünknek letartóztatása. A Brassóban befejezett értekezlet a Székelyföldre haza-térő résztvevők előtt új nagy feladat áll: be kell kapcsolódniok a népi közigazgatási megszervezésének nagy munkájába.

Szervezeteink mindenütt résztvesznek a Nemzeti Demokrata Arcvonal munkájában. Így fővárosi szervezetünk résztvevője a november 7.-iki forradalmi ünnepen újabb alkalom volt az osztatlan demokrácia közös céljainak kihangsúlyozására. Temesvári és bukaresti szervezeteink ki-

lön ünnepélyen is méltatták a november 7-iki forradalmi ünnep jelentőségét. Együtt működünk a román demokráciával minden más téren is. A községi bírák megválasztásánál az Ekéfront és a Népi Szövetség tagjai arról tesznek tanúságot, hogy mindkét nép tömegei komolyan vallják a demokratikus elvek gyakorlati alkalmazásának szükségét.

A Hazafias Védelem munkájából is kivesszük részünket. A fasiszmus háborújának következtében legjobban sújtott Észak-erdély és Moldóva népeinek megsegítésére indított mozgalomban női bizottságaink is derekát végezték.

Ifjuságunk is megértette az idők szavát. Szervezeteink mellett megalakultak az ifjúsági csoportok s mindenütt megindult a komoly, építő munka.

December 6-án új pártközi kormány alakult. Az előző kormány befűgyminiszterének maradi magatartása robbantotta ki a válságot, amely a Rádetsu kormány megalakulásához vezetett.

Igen rövid az augusztus 23-ai óta eltelt idő ahhoz, hogy komoly mérleget állthassunk fel. Csikszeredai, csikszentdomokosi, gyergyószentmiklósi, sepsiszentgyörgyi, temesvári és brassói népgyűléseink azonban bebizonyították, hogy a demokratikus magyarság megtalálta azt az igaz utat, amelyről immár nem tudja leteríteni senki és semmi.

December 17-i bukaresti nagygyűlésünk küzdelmünknek újabb állomása. Kurkó Gyárfás, Zároni Romulus földművelési alminiszter, az Ekéfront egyik vezetője, Sencovici Alexandru az Egységes Szakszervezetek alelnöke s a többi szónokok beszédekben mind annak a mind szorosabbra fűződő egységnek adtak kifejezést, amely a Nemzeti Demokrata Arcvonalban tömörült erőket közös céljaik megvalósítására összefűzi.

Vázlatunk elnagyolt, hiányos. Rövid visszafilantást vetettünk az augusztus 23-ai megtett utra azért, hogy erőt merítsünk a további küzdelemre. „Harcunk azért lesz, hogy az itt élő népek minden fia számára egyszer immár megforduljon ez a sor” — mondtuk lapunk első számának beköszöntőjében. Igen, ezért harcolunk s hogy ezt elérhessük, legfontosabb feladatunknak azt tartjuk, hogy a magyarság soraiból véglegesen megtisztítva minden fasisztabarát elemről s mindenkinél lelkéből könyörtelenül kigyomlálva a szovinizmus utolsó maradványait alkalmassá tegyük népünket célunk elérésére: a Nemzeti Demokrata Arcvonal munkatervében foglaltak maradéktalan megvalósítására.

Az országos szakszervezeti nagygyűlés elé:

Mit jelent a dolgozóknak és az országnak az egységes szakszervezet

A szakszervezeti mozgalom alapja a munkásság megbonthatatlan egysége

Január 5 és 6-ika történelmi napja lesz a romániai munkásságnak és az egész román demokráciának: Bucurestiben nagygyűlést tartanak a szakszervezetek és ki mondják a Romániai Általános Munkásszövetség megalakulását.

Négy hónapi megfeszített szakszervezeti munka eredményéről hangzanak majd el a beszámolók. Szeptember elsején indult meg a szakszervezetek új élete, mikor a kommunista és a szociáldemokrata párt kiküldöttjei, az 1944 május elsején megkötött Munkás Egységfront alapján megvitatták a szakszervezetek kérdését és ki mondták az egységes szakszervezeti mozgalom szervezőbizottságának megalakítását. Ez a szervezőbizottság az egész országra kiterjesztette a kezdeményező bizottságok hálózatát és a dolgozók százait tömörítette maga köré. Most a nagygyűlésen a szakszervezetek végleges formát és az alulról felfelé érvényesülő demokratikus önkormányzat alapján a dolgozók által

megválasztott vezetőséget kapnak.

A szeptember elseji indulásnál lefektették a szakszervezeti mozgalom négy alaptörvényét is a következőkben:

1. A szakszervezetek alapja a munkásosztály egysége, mint a Munkás Egységfront folyamánya.
2. A szakszervezetek alapja az osztályharc elve. A szakszervezetek az osztályharc és a munkásosztály nemzetközi összetartásának szellemében nevelik a munkásságot.
3. A vezető szervek megválasztása alulról felfelé történik. A munkásdemokrácia alapelvei értelmében minden szervezett munkás választó és választható.
4. A szakszervezetekben és a vezető szervezetekben a döntések a többség szavazatával történnek. A határozatok kötelezők minden vezető szervezetre, azok minden egyes tagjára és a szakszervezetekben levő minden egyes munkásra.

A szakszervezetek és a politika

Azok, akiknek érdeke, hogy a munkásság ne jusson több kenyerhez, jobb jövőhöz és a mindezek kivívására elengedhetetlenül szükséges szabadsághoz, az első perctől kezdve minden eszközzel igyekeztek megakadályozni a szakszervezeti mozgalom kibontakozását. A munkásszervezetek ellenségei jól tudják, milyen félelmetes erő rejlik a szervezett munkásságban.

A sokféle jelszó közül, amelyet e célból harcra dobtak, emlékezzünk meg itt csak egyről: arról, hogy a szakszervezetek miért politizálnak.

A szakszervezetek tagja lehet és saját érdekében kell is hogy legyen minden dolgozó, tekintet nélkül nemzetiségre, fajra, vallásra, nemre — és politikai meggyőződésre. Természetes, hogy akik nagyjából azonos életkörülmények között dolgoznak, egy munkapad mellett robotolnak, azoknak azonos érdekeik, követeléseik és fájdalmaik vannak. Ilyen értelemben a szakszervezet nem tesz politikai különbséget.

Ezt az elvét a szakszervezet támadói olyanformán akarják kiforgatni, hogy a szakszervezet „ne politizáljon”. Megvádol-

ják azzal, hogy a szakszervezet „párt-politikát űz”. Nem értik, hogy miért foglal helyet a szakszervezet a Nemzeti Demokrata Arcvonalban s miért nem másutt? Hát ez a „politikamentesség”? — kérdik.

Ez az érvelés és vádaskodás átlátszó, alaptalan és cáfolata kézenfekvő. Azt kell hinnünk, hogy a szakszervezet ellenségei mélyen lebecsülik a szervezett munkások és tisztviselők józan eszét, hogy ilyen érvet egyáltalán forgalomba hoznak.

A szakszervezet csakugyan nem politikai párt. De nem is tekegyesület vagy kávéház, amelynek nincs más célja, mint egy helyiségben összegyűjteni tagjait, akik aztán egymás között szórakozzanak és fecsegenek. A szakszervezet a benne tömörült dolgozók kenyeréért és jólétéért harcol és ebben a harcban egyes pártokat, szervezeteket, politikusokat mint támogatóit és fegyvertársait ismeri fel, mások részéről pedig csak akadályokat tapasztal.

A szakszervezetekre nézve nem közömbös, hogy ki kormányoz az országban és a bérekről, az elviselhetetlen áruzsorá-

ról, a szervezkedési és gyűlekezési szabadságról, a társadalombiztosítóról, a munkásellenes elemeknek az állam és a vállalatok éléről való eltávolításáról milyen intézkedések történnek. Mert mindettől a „politikától” függ a dolgozó ember kenyere és jövője.

A szakszervezetek szakszervezeti politikát űznek, vagyis egy uton haladnak mind azokkal — de csak azokkal — akik a dolgozók érdekeit elismerik és támogatják. Ezt a politikát követik a szakszervezetekben tömörült munkások, tisztviselők és minden fajtájú alkalmazottak egyaránt. Az a másfajta, hamis „politikamentesség”, a dolgozók érdekeinek elárulását jelentené.

Szakszervezet nélkül nincs demokrácia és gazdasági fejlődés

Ahol a valódi demokrácia gyakorlatilag nincsenek kellő gyökerei és hagyományai, ott az egységes a valamenyny dolgozót egybe tömörítő szakszervezetek a demokrácia, a szabadságjogok, a becsületes parlamenti élet, legerősebb pillérei. A mai helyzet parancsoló teendőit, a hitlerizmus végleges megdöntésére irányuló harc diadalmas befejezését, a fegyverszüneti szerződés hű végrehajtását s a Szövetséges Nemzetekkel, elsősorban a szomszédos Szovjetszövetséggel való baráti viszony helyreállítását, a termelés fokozását, a drágaság letörését — mindezt nem lehet megvalósítani a szervezett dolgozók segítségével nélkül. Éppen azért, mert előtűnt egy fiatal demokrácia megteremtésének és megszilárdításának feladata áll, a szakszervezetek szerepe és fontossága rendkívüli módon megnő. Megerősödésük országos érdek, erejük biztosíték minden olyan kísérlettel szemben, amely a parancsuralkodás, elnyomás, nyomorúság, kihasználás és az áruló külpolitika útjára való visszacsúszást igyekszik egyengetni.

A szervezkedés gondolata gyökeret vert a brassói magántisztviselők között

Az augusztus 23-ika utáni első időkben kissé nehézkesen lendült neki a magántisztviselők üzleti alkalmazottak, banktisztviselők szakmai szervezése. A parancsuralkodás és a még régebbi korok megtélemlítő légköre, amely az alkalmazottak mindenféle öntudatos szervezkedését „államellenes”-nek minősítette, nem oszlott el egykönnyen. Különösen olyan kispolgári réteg, amely a felső rétegek és a proletariátus között lebegve, nevelése folytán is nem egykönnyen vett tudomást arról a tényről, hogy valójában sokkal közelebb áll a munkássághoz, mint mindkettőjük közös uraihoz. A mesterségesen kitenyészett faji gyűlölködés és nemzetiségi verőbosszú uszítása is megette a maga romboló hatását a „vasalnadragos proletárok” tudatában.

Nem látszott könnyűnek a munka.

S íme, a „Corso” természetén tartott első gyűlés után 2 hónappal, hatalmas eredmények mutatkoznak, bizonyítva, hogy az Egységes Szakszervezeti mozgalom vonala a tisztviselők és magánalkalmazottak kérdésében is helyes volt és az alkalmazottak eme csoportja is akarja a szervezetséget.

A beszervezett magántisztviselők száma már felülmúlta a kettőezretet. A szervezkedés eleinte a kisebb vállalatok tisztviselői körében indult meg, de később a nagyvállalatok tisztviselői kara is követte őket. A gyári, nagyvállalati tisztviselők ügyében a brassói magántisztviselők vezetősége határozottan leszögezte azt az álláspontját, hogy a munkások és tisztviselők minden gyárban közös gyári bizottságot kell hogy alakítsanak, mert harcaikat csak közösen vívhatják meg sikeresen.

A banktisztviselők körében az utóbbi időben indult meg a munka. Azonban már a majdnem 200 brassói banktisztviselő közül 140 benne van a szervezeten. Csak a „Banca Albina” és a „Banca” tisztviselői késnek a szervezkedéssel.

Lefekes munkát kezdenek a tisztviselők is

A nők megszervezésének terén a brassói magántisztviselői szervezet gyors kezdeményező munkával dicsekedhet. Az embereknek, szervezett dolgozókat is beleértve, vannak ugyan általános fogalmaik arról, hogy a női munkaerő felhasználása műhelyekben és irodákban egyre nő s az első világháború után a második ezt a folyamatot hatalmasan előrevitte. De csak a pontos számadatok nyomán, amelyeket a szakmai szervezkedés részben már napvilágra hozott s részben most foglal össze, derül ki, milyen hatalmas arányú a női tőrfoglalás Romániában is. Egész iparágakban, bizonyos irodai szakmában a nők egyeduralmat vívtak ki.

A „vivmány” természetesen csak a munkára vonatkozik s nem a javadalmazásra, amely megcsontosodott hagyományokhoz híven, mélyen alatta marad a férfimunkának, még ha a munka egyenlő is. Hiszen „csak” női munka...

A magántisztviselőknél hozzájárultak a közszégi választások kiírásáról szóló maradi s a női választói jogosultságot lehetőleg módon megcsorbító rendelkezések elleni tiltakozáshoz is.

A tisztviselői szervezetek a nagyvállalatoknál a munkásokkal működnek együtt az oktató előadások és a gyárak melletti gyermekkertek megszervezésében.

A magánalkalmazottak összefogása

A magántisztviselő, üzleti alkalmazottak és a külön megszervezett utazók összefogása, tömörülése szinte napról-napra erősebben bontakozik ki. A kép már erősen más, mint az első napokban és rácsófol minden kezdeti kételkedésre és a kishitűségre.

A szervezeti sikerek a szorgalmas felvilágosítás munkáján kívül az események-

nek tulajdoníthatók, amelyek egyre jobban felnyitják a magánalkalmazottak szemét.

A drágaság, az áruzsora elviselhetetlen. Semmiféle rögzített fizetés, időnként több kevesebb fáradtsággal kiharcolt fizetéseme lissel együtt sem képes arra, hogy a fize téseket egyensúlyba hozza az árrakkal.

Azután a demokratikus berendezkedés, a dolgozó tömegek szervezett akaratának érvényesülése képes csak megakadályozni újabb parancsuralkodás veszélyét. Új háborút is csak így lehet elkerülni.

A magántisztviselő tehát lassacskán kigyógyul abból a tévhitből, hogy ő, mint „urilember” nem szervezkedhet olyan tömegformában, mint a munkás. Belátja, hogy nem maradhat el az idők és más dolgozó rétegek mögött — saját érdekében.

Fizetést az árakhoz képest!

A magántisztviselők szakszervezetének célkitűzései közé tartozik a fizetések felülvizsgálása, összhangba hozatala a megélhetési viszonyokkal olyanformán, hogy a javadalmazások állandóan és önműködően az árakhoz képest mozogjanak. Nem névleges fizetésemelésről van szó, amelyet azonnal érvénytelenít az újabb drágasági hullám!

A programba tartozik az utóbbi 5 évben történt elbocsátások, alkalmazások és személyzeti változások felülvizsgálása. Az ellátás, az étkezdék, a segélyezés és betéti intézmény, illetve hitelintézmény kérdései.

AKIK TÉVEDTEK...

Irta: Szász István

1939 szeptember 3-án történt...

Már két napja tombolt az adáz küzdelem a lengyel földön. Már két napja döngette a harmincmillió Lengyelország kapuját a nyolcvanmillió Hitler-Németország hadigépezete. Már két nap óta itta a kiszikkadt lengyel ugar a vért és már két nap óta várta lélekzetét visszafojtva a világ közleménye a nyugati nagyhatalmak döntését...

Szeptember 3-án délelben a bukaresti sajtó- és propagandaügyi minisztérium márvány előcsarnokában sajtóközlemények kiadására várakozó újságírók gyűltek össze. Románok, birodalmi nemetek, amerikaiak és kisebbségi magyar újságírók kisebb-nagyobb csoportokba verődve vitatták a pattanásig feszült nemzetközi politikai helyzetet. A nagyhatalmak újságírói körül nagyobb csoportok alakultak ki, mindannyian kíváncsiak voltak az „illetékesek” és az „érdekeltek” véleménynyilvánítására. A „Völkischer Beobachter” kiküldött munkatársa, karját mellén keresztbe téve, az előcsarnok hatalmas taragott asztalának támaszkodva, hatalmas füstfelhőket eregetve némán hallgatta Seton Watson világhírű angol közíró kelet-európai körutamon levő újságíró fiának uti élményeit. Az ifjú Watson Egyiptomból jött s a vérző Lengyelország felé tartott. Mindössze két napot akart Bukarestben tartózkodni, amint mondotta — kissé körülnézni.

Sajnos azonban a kiváló angol világhírű újságíró legnagyobb keseriségünkre — egyiptomi benyomásairól és az ifjú Faruk királyról beszélt óvatosan, minden politikai kérdést és véleménynyilvánítást mellőzve. A német kartárs egykedvűen nyomta el a hamutartó szélén cigarettáját, majd aranykötös órájára nézve kezével idegesen dobolt a kezdett az asztal sima lapján. Nemsokára az angol kartárs befűtötte egyiptomi élményeinek elbeszélését, mire minden átmenet nélkül a német újságíró az andaluziai holdfényes éjszakák csodálatos varázsát kezdte ecselelni.

Az egyik fővárosi lap munkatársa türelmet vesztve fordult hozzám:

— Ezek úgy beszélnek itten, mintha semmi se történné a nagyvilágban. Az egyik szofukar skót, a másik pedig lemenyfeji „boche”. A fene kíváncsi a nifusi gátra és a szenyorítók dalára, amikor késhegyen táncol a világbeke és minden pillanat új történelmi korszak kezdetét jelentheti. Az ördög bujjék az ilyen hidegvérűkbe! — fejezte be egyszerűsre és az egyik svájci újságíró mellé szegődött, ahol hiteles semleges értesüléseket szimatolt.

A svájci bizonyára politikai érdekességekkel szolgálhatott mert nemsokára ötven-hatvan vették körül. A svájci süttögvagyarázótt. Mindössze csak pár szót sikerült elkapnom:

„depuis onze heures... Tizenegy óra óta...”

Az angol újságíró egyszerű börtáskát vett elő és illatos egyiptomi szivarkával kínálta meg a körülötte álló kartársakat. A „Völkischer Beobachter” munkatársa mélyen meghajolva „merci beaucoup”-val köszönte meg az egyiptomit, majd ezüstláncan függő öngyújtót vett elő és az angolhoz hajolt, hogy tüzzel szolgáljon a szigetország fiának. Ebben a pillanatban az emeletre vezető márványlépcső legfelső fokán megjelent Alboteanu államtitkár és mielőtt az összegyűlteket üdvözölhették volna — erőcs hangon közölte a nagy eseményt:

— Uram! Ma délelőtt 11 órakor Anglia megüzente a hadat Németországnak!

Kövéremedten állottunk. Ezt vártuk és amikor bekövetkezett, mégis mindannyiunkat megdöbbentett. Egy-egy hal „Ah” hallatszott mindössze és hosszú, kínos csönd borult a csarnokra. Az angol újságíró rága az illatos egyiptomi szivarkáját... A német kartárs ajkát harapdálta. Minden szem rájuk irányult... A „Völkischer Beobachter” munkatársa pár pillanatra az öngyújtó csavarjával játszott, majd hirtelen elhatározással lángra lobbanította a kanócot. Az angol kartárs a szivarkával a szájában a némethez hajolt,

hogy meggyújtja cigarettáját. A német azonban futó pillantást vetett az angolra, az égő gyújtót a szájában lógó szivarka végéhez emelte, egyet-kejtőt szippantott, majd így szólt a kővé vált angolhoz:

— 11 óra óta hadiállapotban vagyunk! Messieurs... Adieu! — s azzal sportsapkáját a fejére csapva, öntelten hagyta el az előcsarnokot.

A svájci kollégának igaza volt... Deputis onze heures... Tizenegy óra óta Anglia hadiállapotban volt Németországgal... Délután öt órakor Franciaország üzent hadat a harmadik birodalomnak...

Három hét múlva az Athén Palace előtt már a lengyel me ek l előkelős gek gépkocsijai sorakoztak. Beck lengyel külügyminisztert a szálló csarnokában fogt ki el... Kezével semmitmondóan legyintett:

C'est fini — mondotta fátyolos hangon... C'est fini. Vége van Lengyelországnak...

1941 június 21-én történt...

Bukarest mellett lakó szüleimmel tartózkodtam. Napok óta nem hallottam egyebet, mint a küszöbön álló szovjet-ellenes háborút. A bukaresti kávéházak „K-nádji?” a m n s t rümök „bea-ott-jai” és a társaságok „jölertesültjei” — mind a rövid időn belül kitörő háborúról beszéltek:

Demokrácia és áldemokrácia

Irta: Kőműves Géza

Görögországban dörögnek a fegyverek. Egyik oldalon a hazafias ellenállási mozgalom, szemben vele a magát szintén demokratikusnak valló Papandreu-kormány. Romániában augusztus 23-ika óta elkecseregett politikai és sajtóharc dúl. A Nemzeti Demokratikus Arcvonal áll szemben az ugynevezett történelmi s magukat szintén demokratának nevező pártokkal. Jugoszláviában évekig folyt a harc Tito szabadsághősei és a — ma már átalakult — londoni menekült kormány között. Lengyelországban ugyanez a helyzet. Magyarországon e percben még nincs demokrácia kormány, csak egyes városokban megalakult demokrata bizottságok s a második számú demokrácia meg épen jogi képviselőt híján van, mint ahogy a Romániai Magyar Népi Szövetség ellenbasai is csak süttögással és néma fogvicsorítással adják tanújelét, hogy „sok-nak” találja a népi demokráciát. Demokráciát tehát állítólag két sátorban árulnak mindenfele.

Ez az első megállapítás. A második az, hogy a demokráciát mindenütt többféleképp szokás értelmezni. De különösen éles és vad a harc azokban az országokban, amelyek régebbi általános megállapítások szerint is a polgárosulás és demokrácia fejlődésében elmaradtak az ugynevezett nyugati civilizáció mögött. Természetesen nem a faj fejlődésképtelensége s másféle badar elméletek miatt, hanem a történelmi fejlődés kényszerűségénél fogva. Általában Délkelet-Európa államaira szokás vonatkoztatni ezt a véleményyt, amelyek az ipar, városiaság, kultúra, irástudás, életszínvonal terén idegen elnyomás s egyéb történelmi tények folytán „elmaradtak”.

Tehát: kétféle demokráciát árulnak. Miért?

Van egy igen elterjedt felületes vélemény, amelyet sokan époly komolytalan tudakossággal adnak sajtó-ról-szájra, mint annakidején a hitlerizmus zavaros tetteit: hja, Moszkva és London rángatják a drótot. Ez már a szocializmus és a demokrácia harca!

Kézenfekvő azonban, hogy ez nem igaz. Aki így beszél, az — tudatosan vagy politikai iskolázatlanságból — hitleristá maszkát árul a demokrácia szájában.

A demokrácia legelemibb történelmi követelménye a földosztás, amelyet a londoni lengyel kormány nem akar, a lengyel felszabadítási bizottság azonban

— Costica a miniszterelnökségen hallotta Nene Mitica a villamoson... Két ezredes beszélt a háborúról. Ő félfüllet hallotta... Glidok, a volt ócskavasas már a tiszteknek rubelt kínál eladásra...

Június 21-e előtti napon a villanyoskálauz is azon töprengött, hogy háboru esetén hová menekítse a családját. A levegőben volt a háboru. A bukaresti felsőtízezer már előzőnlötte a közeli falvakat. Áramvonalas gépkocsik hosszú sora indult Bolintin, Ciorogarla, Buttea és Afumati felé. 20-án este már egyetlen üres szoba sem maradt a Bucuresti körüli falvakban. A poros falusi utcákat fővárosi hölgyek lepték el s az egyszerű földes falusi szobáért már havi 5000 lejt kérnek a parasztok. Sőt voltak, akik előre három négy hónapra kérték a lakbért. A szosszen pazar kényelemmel berendezett lakással rendelkező volt miniszter családja zümögő legyekkel feltapasztott padlóju parasztlakásban „nyomogott”, mert amint mondomta — tart a szovjet légítámadásoktól. A rádióállomások vészjóslóan hallgatnak. S közben özönlöttek a német és román csapatok a Prut felé...

— Vin rusii — fogadott reggel az anám kocsi. Jönnek az oroszok! Megpróbáltam csitítani. Hivatkoztam a rádiókra. Nem tágitott. A csendörörmestertől hallotta. Az pedig hivatalos közeg...

Este már mi is kaptunk „menekülteket”. Késő este egy magán gépkocsi érkezett a faluba. „Menekülteket” hozott. A vezető bizalmasan elárulta a korcsmában, hogy holnap kezdődik a háboru... Oszdaja egy ezredestől hallotta...

Ejfelutánig ültem a rádió mellett. Szívzörongva figyeltem Moszkvát és a

Donausendert. Rendes szombatesfél mősor sugároztak az összes állomások. Moszkva a nyári moszkvai színi idényről beszélt... Megnyugodva tértem pihenőre... S azon a langyos június éjszakán dördültek el az első lövések a szovjethatár mentén...

Reggel már a rádió utján értesültem mindenről. A tengely rádióállomásai hangos indolókatsogtak s a reggeli falucskában futótüzként terjedt el a háboru hire. A harangokat fereverték s a feketekendős asszonyok hangos zokogással indultak a templomba. Rázboiul... Háboru... hallatszott utchasszát.

Délfelé elegáns gépkocsi gördült a község háza elé. Egy tábornok, akiről később kiderült, hogy fontos hadiipari üzemek parancsnoka, szállt ki a gépkocsiból. A tábornok lakást keresett családja részére. Bizakodó hangon beszélt a háborúról. Egyszerű sétának tekintette a szovjet-ellenes rablőhadjáratot. Az órájára nézett:

— Tizenkét óra van... Ezóta elesett Csernovic... Estére Kisinevben leszünk... Ah a szovjet haderő... Három hét múlva Moszkvában masirozunk...

Igy volt tájékozta a szovjet haderejétől, egy tábornok, a hadifüzemek parancsnoka...

1943 őszén, Sztalingrád után találkoztam a tábornok urral. A hadieseményekről beszélgettünk. Emlékeztetőbe idéztem az 1941 júniusában tett kijelentését.

Hja! En nem vagyok hibás — mentegőzött. Minket a német hadvezetőség tájékoztatott. Ők tévedtek. Sajnos mi is tévedtünk egy kicsit...

S még hányan tévedtek... S az a késő tévedés milliók életbe került...

igen? A demokrácia alapvető elve-e a soknemzetiségű jugoszláv állam felépítése a nemzetiségi egyenlőség államszövetségi formájában, ahogy Titók csinálják s nem a nagyszerb faji fölény parancsuralmának visszaállítása, ahogy az elsöprött reakciós londoni jugoszláv klikk akarta? A demokrácia és a fasiszta el es harcal összeegyeztethető-e az a mód, ahogy Romániában mindjárt augusztus 23-ika után elkezdtek csinálni a hitleristák, legionarusok és háborus bűnösök „tisztogatását” (Miközben egy később letartóztatott háborus bűnös, Potopceanu tábornok is a kormányban ült?)

Feltesleges szaporítanunk a példákat. Ez nem a szocializmus és a demokrácia, hanem — az első pillantásra is — a demokrácia és az áldemokrácia harca. De hát létezhetnek-e a Hitler rémuralma alól felszabadított országokban áldemokraták? Hiszen az összes felszabadult rádiók, és lapok majd szétrepednek a demokrácia, sőt a Szovjetszövetség kommunista intézményeinek dicséretétől?

Talán vessük egy pillantást különböző országok multjába, nevelésének, előteleteinek, egész társadalmi tudatának mélységeibe. Meg kell kapnunk a bővebb magyarázatot.

A munkásgyűlölet

A magyar történelmi osztályokat s a nyomukba kapaszkodó középosztályt a munkásság, a szervezkedés és a szocializmus mélyeségek gyűlöletében nevelték fel. A Szovjetszövetség létezése óta ez a gyűlölet tomboló dühhé és állandó háborus uszítással fajult. Ugyanerre a kottára ment a román, görög, szerb s más ugynevezett nacionalista országok felsőbb rétegeinek nevelése is. Az ipari munkás „hazaáruló cucilista”, fékentartása rendőri ügy s a féken tartás módozatait nyirkos pincék homálya fedi.

A földművesosztály? A földosztást, amely minden demokratikus ország gazdasági és társadalmi emelkedésének alapfeltétele, a kérdéses országokban általában elamernkálták, noha, épen a fejletlen ipar folytán, a földművelés az ország többségét képezte. Holott a föld munkásában, míg csak kapját más földjébe vágja, kioltathatatlantól egy Dózsa György s a világ összes parasztfordalmárainak lelke. A falu mesterségesen tenyésztett tudatlansága és elmaradottsága, sokszor állatias igénytelensége, évezredek megfélemlitettsége — nyomtatekul pedig egy népművelésben, nótákban, választási szócséplesekben kielt „népi rokonszenv” — ezek voltak a biztosítékok az örökké esedékes parasztlázadás ellen.

Feljebb lépve a társadalmi rétegek lépcsőzetén, már enyhül a felülről lefele gyakorolt nyomás. A vékony értelmiségi, iparos s más rétegeknek már jut egy-egy kiadósabb szélet a nemzeti összefogódelem kenyereből. Az arisztokrata, feudális csökevényekkel összenőtt társadalmakban — például Lengyelország és Magyaror-

szág — a címkorság és a megőrzött kaszt-szellem egy középkort utánzó álarcosbál hangulatát idézi fel. Más helyeken — például Balkán-államok — a történelmileg megmerevedett felsőbb osztályokat eltaposott a hosszú török hódoltság — itt viszont a felburjánzó közéleti romlottságssa alá a születendő demokrácia alapjait.

A népet egész csomó súlyos jelensége egészíti ki a képet: hatalmas arányú irástudatlanság, a világtáblázat élen járó cseccsemohalandóság, ipari és falusi tömegbetegségek, az alsóbb osztályok tömeges kivándorlása, lenge hatósági és üzleti erkölcsök, a legelemibb szervezkedési és politikai jogok hiánya, majd az örökké lappangó forrongások levezető csatornája gyanánt nemzetiségi és faji uszítás — és így tovább.

Tulsötét a kép? Inkább mi szoktuk meg természetesen találni minde visszasságok füledt légkörét, mint a vadállat vacra fojtó levegőjét.

Vegyük egy példát, a magyar közéletből amelynek gyökereit legjobban ismerjük.

Az 1914 előtti Magyarország a magyar átlagpolgár ezemei előtt, mint „rég jó világ” elevenedik meg. El is szörnyűkődött annakidején Ady Endre prófétái, retentenes szavaira „az elátkozott földről”. S ebből az ugynevezett régi boldog Magyarországból sok százezer földműves, a kincset érő férfínép jelentékeny része kénytelen volt kivándorolni.

Vagy demokrácia volt-e Romániában, mikor 1907-ben, a földművesek lázadásba kényszerültek a nagybirtokos-bojárság el-

len, — az ártott földért?
Vagy: demokrácia volt az, ahogyan Romániában a két világháború között a választásokat csinálták?

Vagy: demokrácia szellemben kezelte a nemzetiségi kérdést az utóbbi évtizedekben az egy hurok pendülő román vagy magyar reakció, a „hivatalos” nemzeti politika?

Azután jönnek a gazdasági válságok s háborúk s akkor felfakadnak a titkolt, mély társadalmi sebek.

Az újszülött demokrácia láza

Az ilyen társadalmakban a szövetségesek előírta demokratikus rendszer, idegen vérátömlesztéshez hasonlóan, lázas szédülést és rázkódást hívott ki. Ahol a szövetséges megszállókat szovjetcsapatok képviselték, ott a nadrágszárba szállt bátorlás volt az első percek magatartásának alapja. Mihelyt azonban kiderült, hogy a demokrácia tényleg demokrácia s a G. P. U.-ról terjesztett gyermekfejlesztő mesék csak a Gestapora illenek — akkor a földre hasaft reakció feltápaszkodott, leverte köntöséről a port s elrikantotta magát:

Aki pedig nálam nagyobb demokráta, az csal vagy „cucilista hazaáruló”.

De hát mit jelenthetne egy kis valódi demokrácia?

Földosztást. Szemérmetlen hadi- és spekulációs jövedelmek, óriási veszteségek és más korruptiók jövedelmek megszüntetését, de legalább is jelentős csökkenését. A vezető osztályok és a belőlük alakult pártok jelentős meggyengülését vagy éppen felszámolását, miután ezek, eredendően lelki rokonságuknál és érdekeiknél fogva, mohón vetették magukat Hitler keblére. A nemzetiségi és faji uszítás s a vele kapcsolatos előítéletek, és jövedelmek vesztét, — és még sok hasonló konkrét változást jelentene egy kis igazi demokrácia.

Es jelentené mindenekelőtt a széles dolgozó rétegek szervezkedési és politikai szabadságának állandósulását, amely tulajdonképpen biztosítaná a fenti változásokot. Sőt, jelentené még a szocialista társadalmi rend megvalósításának lehetőségét is. De ez a lehetőség, ennek a választásnak a joga is csak demokrácia. Mert mincs, félárba erőszakkal, bármilyen cimen korlátozott demokrácia, csak olyan demokrácia, amely minden változtatásra jogot ad a többség akarata alapján. Ezt lezsongeji már a francia forradalom kiáltványa is, minden demokrácia kétségbevonhatatlan és félremagyarázhatatlan alapja.

A változás pedig, a gazdasági, termelési, közlekedési feltételek változásával együtt a történelem örök törvénye.

Mindebben tehát még egy falat szocializmus sincsen. Ez mind csak demokrácia. Valódi demokrácia és nem valami, Hitleréktől visszamaradt pótlár.

Konkrét, kenyérbéti és politikai jogok valóságok, amelyeket az áldemokráta nem akar s amelyeket zavaros magyarázkodással, rendszerint nemzetiségi uszítással akar elhárítani. Mert ő nem hisz a népi demokráciában. Ő csak a terrorban, börtönben, cenzorban, a kényszer kerekén forgó „rend és fegyelem” társadalmában hisz. Abban a társadalomtudományi számtanban sem hisz, hogy nem muszáj minden szűre száz sovány málébednek jutnia. Nem hisz a sokat emlegetett tömegekben sem. Mindezek a jelszavak számára „könyvszaguak” vagy éppen „csöcselészaguak”. Népellesen érdekei bűntudatában, vagy megkövesedett előítéletei folytán érzi, hogy az ő „rendje” a szabad vélemények és légkörben elszorvad.

S még egyben nem hisz: a békében és a szovjet-angol-amerikai együttműködésben.

A hitleristák utolsó lázálma

Mint siró csecsemő a cuchihoz, úgy ragaszkodik áldemokratánk a mentő szalmához, hogy mihelyt Hitlerék összedőlnek, Churchill és Roosevelt sietve felragadják a porba hullott horogkeresztet, folytatják a szovjetellenes keresztcsad-járatot s majd „odavernek őket” ezeknek a demokratikus arcvonalatnak, meg népi demokráciáknak....

A szövetségesek külpolitikájának elemzése újabb hosszú fejezet lenne. Lon-

A DEBRECENI CSORDÁS

Irta: Móricz Zsigmond

Jávor Miska csámpásan baktatott a csordája után. Az állatok sorba kifordultak a kapukon s kinek milyen a természet, aszerint oszlott be a csordába. A mester-utcai tanítók tehenek nagyon vig volt, ami nem tetszett Mihálynak ilyen jókor reggel.

— Az ördög táncoltasson meg a gazdád! együtt! — kiáltott utána hetykén és hozzá szóta a nagy botot.

Nem volt ugyan semmi kár abból, hogy a Szőke sorra dörgölődik a többi tehenek közt, a gazdájával meg éppen semmi baja nem volt Miskának, mert az öreg tanító mindig első volt a csordásbér fizetésekor, de a lány előtt akarta mutatni a Jávor-fu, hogy ki ő.

A lány ránevetett a legényre s azt mondta:

— Majd megtáncoltatom én magát, csak a gazdáját piszkolja.

A csordáslegény ránézett s nem szólt. A lány vidáman sarkon fordult és beszaladt a kapujukon. Mikor azt becsapta maga után, Miska csordás előkapta a tülltombitát s vigan belefújt:

— Tu-tu-tu! Tu-tu-tu-tu!

A hang igen szépen rikoltott, de az öreg tanító mégsem örült neki. Megfordult az ágyban odabent az ablakon belől s dohogva, álmosan szólt:

— Kasszanak fel a nevednapján.

Nem is tudott többet elahudni, csak hallgatta ingerülten a távolodó tüllkölést. Miska egész délelőtt azon gondolkodott, hogy nem hiába nézte ki ő már régen ezt a lányt, de mégis nem utolsó szívű leány: nem hagyta a gazdáját szidni. Az urát se hagyná!...

Másnap reggel, ahogy a szép szőke tehén, fiatal jószág, megint kikarikázott a tanító nagy, zöld, boltozatos kapuján, Miska azt kérdezte a leánytól:

— Honnan is került maga Debrecenbe?

— Hogy tudja, hogy nem vagyok idevalódi?

— Szen van szemem. Értek a jószág-hoz.

— Majd értek én is a... Szabolcs-megyei jány vagyok én.

— De fel van. Én meg debreceni csordás vagyok!

— Meghiszem.

— Pég a csordásnak nem utolsó, mer annak mindig jó. A pásztornak csak nap-pal, mikor a jószág mellett hever; a civisnek csak itca, mikor az asszony mellett melegszik. De a csordásnak éjjel-nappal jól meg dolga. Hát még a debreceni csordásnak, mer a kedve szerint tüllköli fel az urakat!

Tréfásan kacintott hozzá és otthagytá a lányt.

Az utána nézett egy kicsit, aztán egyet perdült s beszaladt a kapun.

Jávor Miska kapta a tüllkölést, s visszatrömbitált neki. A tüllök szava ép a tanító ablakának vágott s kegyetlenül megreszkettette az üvegtáblákat.

— Tu-tu! Tu-tu-tu-tu!

A tanító, aki tegnap egész nap mérge volt s az egész iskolát megpüfölgette, amért reggel nem tudott aludni, ijedten ült fel az ágyában.

— O a pokol fatya! Az Isten némtisa meg a tüllködet.

Jávor Miska csak annál vigabban futja, ebbe öntötte bele minden örömét, hogy olyan jól megmondta a lánynak, amit akart.

Harmadik reggel még nem volt kint a lány az utcán, mire ő a kapu elébe

ért. Nosza kapta magát s hatalmas jóreggelt fújt ki neki.

Csakugyan jött is a lány. Eltalálta, hogy neki szólt a nóta, mert igen nevetett.

— Na, mit szól a tüllkömhöz? — mondta neki Miska. — Magam csináltam a surta bika szarvából.

A lány nevetett.

— Jól szól, de jár ide egy huszár, annak réztrombitája van, mikor erre mennek, úgy fujja, mint az ézengés.

Jávor Miska csendesesen megpederte a bajszát s csak amnyit mondott, hogy:

— Hm.

Azzal a lány is bement, ő meg csak belefújt a szaruba, mint aki nem hagyja cserbe hűségese jószágát. Ez való a csordához, nem a trombita. Isten trombitált ő a bakáknál, még lopott is magának egy jó trombitát, de hát avval nem kísérheti a marhát, mert nem ért az arcul.

Hát csak hadd szóljon a régi nóta:

— Tu-tu-tu! Tu-tu-tu-tu!

De már akkor nyílt az ablak s az öreg tanító rövidre nyírt kerek feje bujt ki rajta.

— Hogy az ördög futja meg a lelkedet, de cudar te! Elmenj az ablakom alól azzal az átkozott tüllköddel, meri darabontokkal vitelke be a város tömlöcébe.

Azzal már be is csapta az ablakot.

Jávor Miskának még a szava is elállt a méregtől. Hogy őt, a kiszolgált katonát s a debreceni csordást egy tanító, amilyen hatvanhárom van a nemzeti városban, így meri lerondítani!

— No megálljon tanító ur! Ha kevés a tüllökszaru, most már elhozom a réztrombitát... Legalább az a jány is hadd tudja meg, ki vagyok.

Mindjárt el is szalajtottá érte a kisbojtárt s egész nap azt fényesítgette és gyakorolta a mezőn.

Közben pedig folyton azon járt az esze, hogy nagyon derék jány lehet az a jány, hogy egy ilyen komisz gazdát sem hagyott volt szidni!

Másnap reggel gangoson lépkedett végig a Mester-utcán.

Mikor a tanító kapujához közeledett, a lány már kint állt a szép szőke tehénnel; ez biztosan megint bika után bogázik!

— Hát hogy vagyunk? — kérdezte Miska a lánytól.

— Lehetősen! — felelt ez rá másvidéki szóval.

— Hanem azért hogy maga szabócs-megyei jány, — mondta Jávor Miska, — én meg debreceni csordás vagyok! vagyok! Igaz-e?

— Asszonyák.

— No hát meg is mutatom, ha asszonyák.

Kacsintott, nevetett s elővette a felkötött szőre alól a réztrombitát, amelyik szebb volt, mint az arany.

Azzal az ámuldozó lány szemeláltára a szájaához illesztette s olyan riadó marost fújt ki rajta, hogy majd megrepedt a lány füle tőle.

De nyílt az ablak.

A tanító ur kinézett.

— Jöjjön csak barátom közelebb. Ezt már szeretem! A trombitát. Ez igen kedves hangszere, különösen ilyen jókor reggel. Fogja, itt egy pohár szilvőrhum érte.

Miska egy percig sem csodálkozott

donban és Washingtonban is vannak jobb- és balfele húzó erők. Aki azonban végignézte az angol-amerikai diplomácia munkáját az összes kisebb államok ügyében, az letezt az efféle „reményekről”. Lehet elméleteket felállítani arról, hogy az angolszász kül- és belpolitika valamilyen fajta tekintélyuralommal fog-e átjelődni — idővel. De ma ezzel kalkulálni — hitlerista lázálom.

Az áldemokráta idült fogalomelferdülésben szenved: a szabadságot és demokrá-

ciát baloldali szélsőségek nevezi s a demokráta farsangi ruhában álcazott tekintélyuralmat demokráciának.

Az eddig legreakciósabb országok népei sem tűrik tovább, hogy háznak az örökös népnemzet, társadalmi forrongások, határviszályok és háborús kihívások tüzfészké maradjon. Ettől a sorstól pedig csak a népi demokráta egységfront mentheti meg. Ezt pedig sokkal szélesebb tömegek értik és érzik, mint az önző érdekeikbe és előítéleteikbe beleakult áldemokraták gondolják.

Illyés Gyula:

PÉLDA KELLENE

A vallás nem az egyházi adó! Tudatta velem ma a kis szabó. A színes minták és divatképek közt vérző kebellet Istenfia függött.

— Ne a szolgát nézd, hanem az Urat! — Hátha ép ő rak akadályokat?

— Oh könnyű volna, — mondta — ha már ittlent kész angyalsereg szolgálná az Istent.

De később mégis beláttuk busan, több szempontból is jobb volna, Uram, ha szolgáid legalább oly szegények lennének, mint mi, akiknek beszélnek.

Ez a taktika! Ilyen ez a kor! Rossz gondolatokat szül a nyomor. Példa kellene — tűnődtem, miközben sovány, ruhátlan testeden merengtem.

ezzen. Elvette a poharat és lehajtotta a finom szilvapálinkát.

— Hanne barátom, — szólt jámboran Boros bácsi, a tanító, — innen nem halom jól mert a felülemre süket vagyok, oszt épen itt van az ágyam el! Hát álljon oda a sarokra, szembe, akkor hallatszik be jól nekem. Hát fujja el még egyszer!

Miska borzasztóan büszke volt. Odaállt a szembőrti sarokra s egy fertályóraig fujta a sorakozót, meg a takarodót, meg még nótát is, a körösi lányt.

Az öreg ur szemmel látható gyönyörűséggel hallgatta s mikor behúzódott, ezt dünnyögte a szakállába.

— Megállj, nem soká lesz kedved itt trombitálni a fülemben.

Másnap reggel újra elhozta Miska a trombitát. Kissé csodálkozott rajta, hogy a tanító nem siet a pálinkával. Mikor jól kiharsogta vele magát, végre nyílt az ablak s az öregur vereslő szemmel intett neki.

— Ez a magáé, ez a pohár pálinka. Ej, be szeretem a trombitászt, — mondta neki álnokul, látva, hogy már most is sérve érzi magát a legény, mert későn kapta s mert hitványabbnak érezte az italt.

De azért Miska sokszor gondolt rá, hogy, nem csuda, ha az a jány nem hagyta szidni a gazdáját, derék ember az! Vigasztalta magát ezzel, a reggeli rossz érzéssel.

De harmadik reggel nagy bosszúság érte. Hiába trombitálta tele a világot, kétszer-háromszor is elfújta a riadót, a sorakozót, nem nyílt meg az ablak. Miska utoljára elhunta a kuncsorgást.

— Hát lesz valami, vagy nem? — mondta s közvetlen az ablak alá állva, beletrombitált, hogy reszketett az üvegtábla.

Ugy tetszett neki, mintha az öreg tanító bent állna s figyelme.

— Éjha! — kiáltott fel, — potyára?! Majd ingyen fuvogatom neked it a trombitát.

Közé vágta a botját a szőke tehénnek s elment a csordával.

A jány ott várta másnap reggel s szólt:

— Mi lesz a trombitával?

— Hagyon nekem békét egy szabócs-megyei jány: aki az ilyen kupchér fősvény álnok rektornak pártjára tud állani!

A lány elbámult.

— Hej pedig! Pedig kár volt velem kikezdeni. Mert nem tudják azt Szabolcsban, mi a debreceni csordás!... Mer ha a debreceni püspök is valaki! meg a debreceni kántor! hát még a debreceni csordás!... Hanem hát persze hogy annak már lejtjtek! De le bizony. Le annak!

Mán tudnillik annak, hogy debreceni csordásné legyen egy szabócs-megyei lányból...

S Jávor Miska ott hagyta a jányt is, a gazdáját is, még egy tüllölésre se méltatta őket, csak a tizedik háznál fujt bele dühösen a surta bika szarvából csinált tüllökbe, hogy:

— Tu-tu! Tu-tu-tu-tu!

HÁBORUS BÜNÖSÖK

a földi igazságszolgáltatás ítélőszéke előtt

Irta: Karács Andor

1

Kétségtelen, hogy az előző világháború kitöréséig mélyen begyökereződött az emberiség tudatába az a felfogás, hogy a háború harcirtó, nemzetek között megvívott fegyveres játék, amely a nemzetek becsületén vagy területén ejtett csorbát hivatott vérell mosni. Ha tehát a békfeltétel nem jár eredménnyel és a kihívó fél nem elégszik meg a felkínált elégtétellel, kezdődhetik a párvialdások a hágai egyezmény szabályai szerint, amelyek meghatározzák, hogy a felek milyen fegyvert és bandázst használhatnak, mi fér össze az öldöklés becsületkódexének erkölcsével.

Vagy hogyan mindezt Talleyrand, a diplomáciai jellemtelenség képviselője szellemesen megfogalmazta: a háború a diplomáciának más eszközökkel való folytatása...

E felfogás szerint a háború az emberek életében éppen olyan állapot, mint a béke. A háborút irányító államférfiak és hadvezérek nemzetükkel együtt osztoznak a győzelem dicsőségében vagy a vereség szégyenében. Mars istenen kívül tehát senki sem felelős a vérontásért és a jámbor nép nyakába szakadt szenvedésekért!...

Egyes polgári házak nappalijában még mindig ott függ a kép Napoleonnól, amint Szent Ilona szigetén komor arccal, császári testtartással nézi a sziklásucsról a lábánál tajtékzó tenger hullámain. Ez a kép — „Napoleon Szent Ilona szigetén” — annak a regényes felháborodásnak az eredménye, amely pálcát tört az angolok eljárása fölött a szárazságot korszakai sással szemben...

2

II. Vilmos német császár csak trónjával fizetett azért, mert háborút idézett elő. Senki sem vonta felelősségre sem a gázháborúért, sem pedig a Franciaországban szikszégtelenül kivágtott gyümölcsfákért. Nyugodtalmat agykorrt ért meg a hollandiai Doornban s a megkínzott világnak elégséges elégtétele volt akkoriban hogy a külföldi császár fát aprít kastély kertjében haditervezés vagy dörgedelmes háborús szónoklás helyett.

Igaz, hogy a háborús felelősség kérdése akkor is felvetődött és a békeszerződések okmányaihoz képest Németország felelősségét a háború előidézéséért. De mindez gyakorlatilag csak néhány kék, vörös, szürke, narancssárga könyvet eredményezett, betűkkel teleírt papírlapokat, melyekben a külügyi hivatalok vádoztak és védekeztek....

Sokkal értékesebb volt ezeknél a tetteknek a haladó szellemű demokráta írók tette, akik megrázó regényekben állították pellengérré a kiszolgáltatott nép szenvedéseit előidéző háborús támadó szellemet.

3

Az első és néhány év múlva azonban újra minden kezdődött elől. Remarque és Laskó András regényei még közösen forogtak. De már megjelentek a színen a parancsurak. Megkezdődött a lázas fegyverkezési verseny és a háború lelki előkészítése.

Duszképzetű regényírók már az előző háború barmokáról írtak. Jóslataikat a gépesített háború lefolyásáról és egymáson tetten a jövő barmokainak felidézésében. De, miután rendesen történni szokott, a valóság túltett a legmerészebb elképzeléseken is. A legszínesebb képzet vérszegeny külföldi és események mögött.

Majdaneket senkinek jóslata meg s a vasúti síneknek gördülő „kivégző kamarrak” ötletét sem vitathatja el Hitler pri-békjéért senki. És ki gondolt volna még tíz évvel ezelőtt arra, hogy a „hamvasztó kemencék”, melyeket embertestekkel táplálnak, egyúttal műtrágyagyárak is és hogy az elégett emberek hamvával meg-

termékenyített földön milyen gyönyörű vetemény terem? Csak a tébolytól megfertőzött emberi agyakban fogantattak meg ezek a borzalmas ötletek, amelyek egyidejűleg akartak megoldani „fajkérdést” és mezőgazdasági és ipari kérdéseket. Olcsó nyersanyag, csekély üzemeltetés, kitűnő terméshozam. Csak néhány száz ezer ember kell hozzá, kiknek a fejére olvassák a farkas és bárány ézopusi meséjét. És természetesen pontos könyvelés, mert enélkül esetleg kiderül, hogy az üzem vezetői nem voltak tisztákezők....

4

Ez a háború túlságosan nagy áldozatokat követelt, semhogy az ostoba hivalkodás és az üres dicsőiséggé zavaros eszméiből fakadó fasiszta bünteték megtorlás nélkül maradjanak. Mint illetékes körökben helyesen jegyzik meg, a szervezett büntények sorozata, amelyet Hitler, vagy a Quislingek és Szálasiak ez ő utasítására elkövetnek, nem maradhatnak büntetlenül, mert akkor néhány év múltán újra megjelenik a háborús rém és újra kísért a pusztítás szelleme. És újra megismétlődik minden....

Sztalin, Roosevelt és Churchill 1943 november 2-án közös nyilatkozatot írtak alá ebben a kérdésben. Eszerint közös elhatározás alapján büntetik meg a főbűnösöket, akiket felelősség terhel a háború előidézéséért és azokért a büntettekért, amelyeket katonáik vagy megbízottaik a védtelen és ártatlan emberekkel szemben elkövettek. A közös nyilatkozat hozzáfűzi, hogy a három szövetséges nemzet még a föld felekén is megtalálja a háborús bűnösöket.

A háborús büntények kivizsgálására közös bizottság alakult, melynek az angol Sir Cecil Hurst az elnöke. Hurstól megkeveset hallottunk, szerepe még alig kezdődött el. Egybizben megkérdeztek az angol alsóházban tőle, hogy Hitler szerepe-e a háborús bűnösök névsorán. Nem tudni mi volt a felszólalónak a célja e gyermekes kérdéssel. Tény az, hogy Hurst kijelentette, hogy „nem válaszolhat,

mert ha neveket közöl az illető érdekeltek megtudják, hogy felelniök kell tetteikért és így elszöknek vagy elrejtőznek.”

Hurst válasza valóságos vihart kavart fel. Szemére vetették, hogy mikor bűntények megtorlásáról van szó „jogi értekezésekbe dugja az orrát”. S miután arra is utalt, hogy „a Szövetséges Nemzetek fogják elhatározni, hogy Hitlert és Mussolinit bíróság elé állítsák-e avagy úgy járnak el velük szemben, mint annak idején Napoleonnal tették”, gunyosan megjegyezték a lapok, hogy a bizottság elnöke azt a lehetőséget latolgatja, hogy „életet” biztosítson a két diktátor számára. Mindjárt felhozták, hogy e felfogás szerint Hitlernek Szent Ilona szigetén, míg Mussolininek Elba szigetén volna a helye....

A háborús felelősségnek nemzeti vonatkozásai is vannak. Így a kézbe került háborús bűnösöket a néptörvényszék a helyszínen ítéli el. Ezen a címen kötetek hurkot az elfogott három majdaneli német hóhér nyakára. Az egyes nemzetek szintén maguk ítélkeznek a soraikból kikerülő háborús bűnösök fölött. Franciaországban és Jugoszláviában a néptörvényszék már a hazaáruló háborús bűnösök százait ítélte halálra és végre is hajtották rajtuk az ítéletet. Finnországot, Romániát és Bulgáriát fegyverszüneti szerződések kötelezik a háborús bűnösök megbüntetésére. És ugyanehhez a kérdéscsomóhoz tartozik lényegében a fasiszták eltávolítása is a közélet valamennyi ágából...

5

Közeledik a háború vége. Rövidesen út a háborús bűnösök felelősségre vonásának az órája. Megkezdődik a nagy per. Özegek és árva milliói várják ezt a pillanatot. Ártatlan embermilliók vére hívja tettekre a bűnösöket.

A háborús bűnösök a jövőben nemcsak a túlvilági igazságszolgáltatás, vagy a Történelem ítélőszéke elé kerülnek, hanem a jelen is ítéletet mond fölöttük. Az ítélkezés joga a népet illeti meg. A nép pedig igazságos bíró!...

A brassói magántisztviselő szakszervezet vezetőségének határozata

a szászok felvételéről

A magántisztviselők szakszervezete közli:

A magántisztviselők szakszervezetébe az utóbbi időben tömegesen jelentkeznek a szász nemzetiségűek. Ha ez a jelenség a románokkal, magyarokkal vagy zsidókkal történik, semmi csodálatos nem volna benne. A szászok azonban a múltban semmi közösséget nem vállaltak a más nemzetiségű kartaikkal. Saját szervezeteik voltak, melyeknek célja az volt, hogy távol tartásuk magukat az ország többi alkalmazottainak mozgalmaitól.

Összintén szólva, a múlt tapasztalataink okulva semmi okunk nincs hinni, hogy a nagyvállalatok és bankok vezetőit és igazgatóit hirtelen rokonszenvezőnek volna el a szakszervezeti mozgalommal és a demokráciával szemben. Meg vagyunk győződve, hogy köztük is vannak, akik ösztönösen, vállvetve együtt akarnak velünk haladni egy jobb életszínvonal kihozataláért és éppen a nemzetiségükhöz tartozó kizsákmányolók ellen. Arról is meg vagyunk győződve, hogy sokan vannak soraikban, akik kiábrándulva a hitlerista öröktől, belátták, hogy a dolgozó nép törvényes jogait csak a demokráta életforma biztosíthatja.

A szakszervezetbe beiratkozni akarók nagy száma azt a gyanút kelti, hogy ezeket nem a szakszervezet keretén belüli együttes küzdelem vágya és a szakszervezeti mozgalom célja sarkallta a tömeges belépésre.

A magántisztviselők szakszervezete következetes marad az Egységes Szakszervezetek elvéhez, hogy nem enged soraiba ellenséges elemeket beszűrődni, ezért minden egyes belépési nyilatkozatot alapos vizsgálat tárgyává tesz, és csak azokat fogadja be soraiba, akikről kétséget kizáróan bebizonyosodik, hogy nem hitleristák.

Azoknak az ismert hitleristáknak, akik az eddigi álláspontjukat őszinte meggyőződésből változtatták meg, a szakszervezet minden támogatást megad, hogy demokratikus érzelmük őszinteségét be is bizonyíthassák. A magántisztviselők szakszervezetének érthető tartózkodását tehát értékek meg a szász nemzetiségű tisztviselők.

Amennyiben ezek a szászok bizonyítani akarják a szakszervezet irányában tanúsított jószándékukat, úgy ezt megtehetik a termelés növelésére irányuló erőfeszítéssel, valamint a közös ellenség, a hitlerizmus ellen vívott háború teljes erővel való támogatásával. Leplezzék le a különböző ipari, kereskedelmi vállalatoknál, valamint bankoknál rejtőzködő hitlerista elemeket. Csak ilyenformán, kézzelfogható tetteik alapján válhatnak a szakszervezet tényleges és egyenjogú tagjaivá.

Reméljük, hogy a szász tisztviselők megértik és magukévá teszik fellívásunkat és tetteikkel méltókká válnak a szakszervezeti tagságra.

Ifjumunkás az új világban

Irta: Pozsár András

Sok viszontagságos évszak után az idén az ősz igazi szövetségesevé vált a szegény embernek. Mintha tudná az idő is, hogy a nyáron sok más dologgal voltunk elfoglalva. Volt, aki a harctereken teljesített katonai szolgálatot. Mások bent az országban segítettek elő a hadsereget. Ismét mások családtagjaikat kényszernyálalásra küldték; így nem lévén pénzük, hogy nagy összegeket tegyenek félre téli fabeszerezésre.

De ha már az „idők változnak”, miért ne változzék úgy is, hogy elviselehetőbb s rövidebb legyen a tél?

A napi munka után korán kell hazamenni, mert az utcák sötétek s a külvárosok sáros utcái valósággal „lefogják” az embert. Nyolc órán túl a belvárosban sem igen járhatnak, hát még a város szélén. Szórakozni ma hol is lehetne, amikor egy munkás keresete alig elég élelemre.

A fiatalokat azonban csak nem lehet visszatartani! Ők nem ismernek semmi akadályt, legyen az sötétség, vagy sár, eső vagy hó, ők megtalálják egymást. S milyen különleges a mai fiatal szórakozása, az ifjumunkásé, aki most jobban dolgozik, mint ezelőtt s tisztábban látja a saját jövőjét.

Egyik ilyen decemberi, langyos holdvilágos este siettem hazafelé a külvárosi utcán. Utólértém két fiatal, akik szintén hazaigyekeztek. Hangosak s bőbeszédűek voltak, tele lelkesedéssel. Egy-más szavát falták s az aznap esti történetek felett igyekeztek túltenni egymáson.

— Hallod-e Karcsi, — mondja a lány — nagyon tetszik nekem az a Marioara. Tudod, aki a S. — gyárba jár. Mindig karanfog, mikor találkoznak.

— Igen, — szólta rá Karcsi — észrevettem én is, hogy amikor az előadó a munkásszövetarsárról beszélt, hogy ragyogtak a szemek.

Meglassítottam a lépteimet, hogy jobban tudjam figyelni a beszédjüket. Közben arra is gondoltam, hogy ha már egy uton haladunk, miért ne menjünk így tovább, mert minél többen vagyunk együtt, annál nagyobb az erő s még a bátorítás is.

Hallgattam tovább a beszédjüket. Elmondták, hogy az utóbbi időben minél inkább érzik magukat, még a gyárban is, a jobb kedvvel dolgoznak, mint máskor. Nem veszik észre a napokat, olyan gyorsan telik az idő. Esténként eljárnak a gyűlésekre s sajnálják, hogy olyan korán kell hazamenni. Ezelőtt sokkal rosszabb volt. A munkástársaik között volt olyan, aki állandóan kellemetlenkedett, gunyos jelzőkkel illette őket. Sokszor megkeserítette amugy is fájdalmas életüket. Nem volt kihez menni panaszra, nem hallgatta meg senki, nem segítettek rajtuk. Teljesen elhagyatva érezték magukat.

S milyen más a helyzet most, amikor együtt kapják az oktatást a munkásszövetarsárról, a kölcsönös megbecsülésről. Mikor arra tanítják őket, hogy jogaik egyformák, a kötelességeik is, hogy a szakszervezet nem ismer fajt, csak embert, akik egymásért küzdenek.

Az idősebb munkások, akik már látják jobb életet is, biztatják őket, hogy csak tanuljanak tovább, mert nagy feladatot vár rájuk.

Igaz is, nagy feladatot vár rájuk, mert más életet kell élniük, jobbat, mint mi. Nekik, fiataloknak kell helyrehoznunk az idősebbek tévelygéseit, nekik kell megállítani a jövő helyes útját, hogy ne fordulhasson elő többet egy olyan világégés, amilyent átélünk és még átélnek.

De az ifjak további fejlődéséért mi is felelősséggel tartozunk, kötelességeink vannak irántuk. Minden erőnkkel támogatni kell őket. Érezniük kell a melegséget körünkben mindenütt.

Munkásságunk példaként lebeg előttük, s felkarolásokkal bátorságot adunk nekik a munkára.

Foglalkozzunk hát még többet velük.

»DOROBANȚUL«

Fabrică Textilă S. A.

Depozitul de Desfacere Braşov

TELEFON: 2895

Strada Regele Carol I. No. 17

Száva G.

Temetkezési vállalat

Braşov, Weisz Mihály u. 14

Telefon: 25-58, 26-53

Schiel Testvérek

Gépgyár R. T.

Igazgatóság és gyártelep:

BRAŞOV, Cal. Victoriei No. 90

TELEFON 1710, 1711, 1712

FIÓK: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 21

TELEFON: 5-79-75 SÜrgőnycim: SCHIELS

Acél és szürkeöntvények, nikkelt, sárgaréz és bronzöntvények

Kovács és kazánkovácsműhely

Megmunkáló műhelyek és javítási osztály

**Esztergapadok,
spirálfurók,
menetvágó szerszámok,
mindennemű gépalkat-
részek**

»Pharmag«

Gyógyszercserunagykereskedés

Részvénytársaság

Braşov, Telefon- 33-56 és 33-57

Uzina Electrică

S. A.

Braşov

Brassói posztó- és divatárugyarak

Scherg Vilmos és Társai

Részvénytársaság

Gyárt :

elsőrendű kivitelű férfi és női divatszövetet, finom posztót, parasztposztót, ágytakarót, utitakarót stb.

Saját lerakatok:

Braşov, Sibiu, Timişoara, Galaţi

HIREK

Naptár:

1944 december 23. szombat. A nap 7 óra 46 perckor kel és 4 óra 12 perckor nyugszik. Kat. Viktória. Prot. Viktória. Ort. Kréta 10 vt. Zsidó 5705 tevesz hó 7.

Mozgók műsora:

Aro: A bohém. Capitol: Rémtűt Sanghájban. Corso: Tarzan, az őserők ura. Eforia: A fehér lilium. Lumina: Az éj leple alatt. Redut: Szovjet híradók. Regal: Aki a tűzzel játszik.

Szolgálatos gyógyszerár

Szombaton: Tuli, Szabadságtér 1.

* Bármilyen hirdetést eredeti díjszabás szerint vesz fel lapunk részére három-székelyei megbízottunk: Zeke László, Sepsiszentgyörgy, Teleki Pál utca 4. (Dolgozók Szava-nyomda) Telefonszám 59.

Uj kenyérárak

(București.) A kormány gazdasági bizottságának határozata szerint a barna kenyér ezentúl a péknél 38 és hazaszállítva 42 lej, a fehér kenyér a péknél 85 és hazaszállítva 90 lej lesz. Az új ár érvényességének időpontját még nem közölték.

A porcukor ára 410 s a kockacukoré 440 lej lesz, de még az új ár nem lépett életbe.

Még nem lépett életbe az új postal díjszabás

(Brassó.) Megírtuk, hogy a kormány gazdasági bizottsága elhatározta a postal díjszabás felemelését. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint az új díjszabás még nem lépett életbe. Az új tarifa érvényességének időpontját a brassói postaiszolgátság idejében közli.

Az üzletek karácsonyi zárórája

(București.) A munkaügyi minisztérium határozata értelmében vasárnap, december 24-én, déltől 2 óráig az üzletek nyitva tartanak. Karácsony mindhárom napján az üzletek zárva lesznek. Kivételt képeznek a borbéli-műhelyek, amelyek karácsony második és harmadnapján délelőtt nyitnak és az élelmiszerüzletek, amelyek december 27-én vagyis harmadnap szintén nyitnak délelőtt.

Szakszervezeti hírek

A fanunkások szakszervezete ezután hívja meg tagjait: az összes asztalosokat, kárpitosokat, fűrészfűzemi munkásokat és építőipari munkásokat a folyó hó 23-án, szombaton déltől 4 órakor a szakszervezeti székházban (Piata Libertatii 26. II.) tartandó közgyűlésre. Napirenden a fővárosban tartandó országos nagygyűlésre kiküldendő megválasztása és a fizetések kérdése szerepel.

Hogy az országos szakszervezeti nagygyűlésen való részvételt biztosíthassuk, felkérjük a ruházati szakszervezethez tartozó összes munkásokat, hogy tagdíjaikat legkésőbb december 24-ig fizessék be. Niermes Ella varrodájában, Mihály Király-utca 21. szám alatt.

Az összes üzleti ifjú alkalmazottak, valamint tanoncok és tanonclányok közgyűlést tartanak december 27-én, d. u. 3 órakor a magántisztviselők szakszervezetének székházában. Napirenden: 1. Az ifjú magántisztviselők helyzete. 2. A tanoncok helyzete. 3. Az országos szakszervezeti nagygyűlés kérdése.

A brassói egészségügyi szakszervezet értesíti a közönséget, hogy a fodrászmesterekkel való megegyeződés alapján a fodrászületek december 24-én egész nap, reggel fél nyolc órától megszakítás nélkül déltől 4 óráig lesznek nyitva. Ez a megoldás a közönséget is kielégíti és az alkalmazottak is szabadok lehetnek a szent estén.

Luca Vasile nyilatkozata a földosztást előkészítő bizottság ülésén

(București.) A földművelésügyi minisztérium határozata alapján létesített földosztást előkészítő bizottság újabb ülést tartott Záróni Romulus földművelésügyi alminiszter elnökletével. Az ülésen a Nemzeti Demokrata Arcvonal részéről Záróni alminiszterrel együtt résztvett még Luca Vasile, a központi iroda titkára, lordáchescu és Moga földműves is.

Az ülés megnyitása után Záróni elnök hangoztatta, hogy a bizottságnak a feladata a földosztással kapcsolatos kérdések tanulmányozása és nem a tulajdonképpeni földreform-törvény elkészítése. Ezután lordáchescu a Nemzeti Demokrata Arcvonal nevében javasolta Mares és Cornateanu tagoknak a bizottságból való kizárását, mivel az Antonescu-kormányban miniszteri tisztséget töltöttek be. Luca Vasile

kérésére a javaslatot jegyzőkönyvbe foglalták.

Beszédében Luca Vasile mindenekelőtt hangoztatta, hogy a bizottságnak a feladata a földreform kérdésének tanulmányozása és társadalmi szempontból való előkészítése. Ahhoz viszont, hogy magát a törvénykezést tegyék tanulmányozás tárgyává, a valóságot fedő adatokra van szükség. A földosztás kérdése szoros összefüggésben van az ország gazdasági, közművelődési és társadalmi fellendítésének kérdéseivel. Nem szabad tehát demagógikus törvényt hozni, mert akkor ugyanaz lesz az eredmény, mint az első földreformnál. Tavaszig elég idő van, hogy ezt a kérdést is megoldják a többi kérdésekkel egyetemben és ezzel véget vessenek a jelenlegi gazdasági zűrzavarnak és nyomorúságnak.

Luca Vasile ezután nyíltan kijelentette, hogy nincs bizalma a rendelkezésre álló számadatokban, mert ezeket meghamisították és ezért új statisztikákra van szükség. Ezeket a számadatokat 3 hét alatt fel lehet venni a falusi tanácsbizottságok segítségével és így megállapítható a tényleges helyzet. Javaslatot terjesztett elő ezeknek a megyei és járási bizottságoknak az összeállításáról. Végül hangsúlyozta, hogy a Kommunista Párt és a Nemzeti Demokrata Arcvonal már leszögezte elvi álláspontját a földosztás kérdésében. Eszerint minden 50 hektárnál nagyobb földbirtokot ki kell sajátítani. Az országból eltávozott földbirtokai viszont teljes egészükben kisajátítandók. Miután ezt a kérdést felvetették, szeretné, ha a többi pártok is leszögeznék álláspontjukat e kérdésben.

Több helyen sikerült megállítani a nyugati német ellentámadást

(London.) Eisenhower tábornok főhadiszállása közölte, hogy a német ellentámadás 80 kilométeres szakaszának északi frontján sikerült visszavetni az ellenséget. Az 1. amerikai hadsereg nehéz harckocsi után visszafoglalta Monschau városát és a Roer-folyó ezen szakaszán megerősítette állásait. Malméd városától nyugatra a német csapatok a Salm-folyó irányában

törnek előre. St. Vith városától északnyugatra sikerült a német erőknél betörni az amerikai állásokba és számos köteleket elválni utánpótlásától. A Roer-arcvonalon a 9. amerikai hadsereg tisztogató hadműveleteket folytat az 1. amerikai hadsereg Dürren városának déli részében utcai harcot vív. A 7. amerikai hadsereg Wissenburg városának mindkét oldalán nyomul előre.

Hogyan kell kérvényezni az internáltak meglátogatását

(București.) Az állambiztonsági hivatal közlése szerint azok, akik az internáltakat akarják meglátogatni, a következőket kell feltüntetessék kérvényükben: 1. Ki a kérvényező. 2. Kit akar meglátogatni. 3. Meglátogatta-e már az illetőt s mikor. 4. Mi-

lyen tárgyakat akar neki átadni. 5. Miért akarja meglátogatni az illetőt. 6. Külön nyilatkoznia kell felelősséget vállalni azért, hogy csak a részletesen kimutatott tárgyakat adja át az internálnak és semmi mást.

A szovjetszövetség népbiztosi tanácsának új helyettes elnöke

(Moszkva.) A legfőbb szovjet ülése Kaganovici közlekedésügyi népbiztost a népbiztosok tanácsának helyettes elnökévé nevezte ki.

Elfoglalták a görög hazafiak az athéni angol főhadiszállást

(London.) Athénből érkező hírek szerint a görög hazafiak csapatok megtámadták és elfoglalták a görögországi angol csapatok főhadiszállását. Skobyé tábornok angol főparancsnok közleménye szerint több angol repülőteret a hazafiak erők foglaltak be.

Elesett Rimaszombat

(Moszkva.) A szovjetszövetség Szlovákia völgyében nyomulnak előre Ausztria irányában. Elfoglalták Rimaszombatot, a Felvidék egyik legnagyobb városát más 30 helyszel együtt.

(Moszkva.) A szovjetszövetség folytatták offenzívájukat Csehszlovákia ellen. Az általános támadás 130 kilométeres vonalon Kassától Losoncig tart. A német és magyar csapatok visszavonulóban vannak ezen az arcvonalon. A szovjetszövetség Kassa városát három oldalról körülvették. A szovjet ágyúk lövik Kassa külvárosát.

APRÓHIRDETÉSEK

Legkisebb apróhirdetés tíz szóig 300 lej minden további szó 30 lej. Állástkeresőknek 50% engedmény.

Incatlan, bérlet

Keresek 1-2 szobát butorozva vagy üresen, konyha- és fürdőszoba-használattal, központtól nem messze. Káhána Sámuel, Kolostor-u. 14. (Nyomda.) Telefon: 2030.

Munkakereslet, kínálat

Magyar nyelvű Typograph gép-szedőt keres azonnalra a Drum Nou nyomda, Braşov, Regele Mihai 14. (150)

Napi 800-600 lej keresettel újságarást alkalmaz a kiadóhivatal Brassó, Ötvös-utca 16, II. emelet (Korona kávéházzal szemben). (159)

Önálló varrónő házhoz ajánlkozik, Brassó, Str. Carmen Sylva 2, III. em. (210)

Gépészsegédet állandó vegyes munkára vesz, Magyar, Sepsiszentgyörgy, Teleki Pál-utca 5. (214)

Fuvarozást alkalmilag és állandóra, egy és kétfogatú kocsival vállalom. Cím a kiadóhivatalban. (190)

Vétel, eladás

Jókarban levő tekeke féntélikabát középtermetre eladó. Imreh kalapszalón, Brassó, Kapu-utca 49. (209)

Használt melegágyi ablakokat és kertész üveget keresek megvételre Gáspár Jenő kertész, Záróni jud. Braşov. (208)

Veszek 1000-2000 kilogramm tűrészt tűzifát. Cím kiadóhivatalba kérek. (Telefon 17-53.) (205)

Gabonadaráló és kukoricamorzsoló gépeket, repákiemelőt, szabadalmazott ekefejet, ekeormányokat és vasakat vásárolhat Vajda András gépészmérnök Sepsiszentgyörgyön. (213)

Társadalmi-lexikont megvételre keresek. Cím a kiadóhivatalban. (143)

Kozmetikai tanfolyam

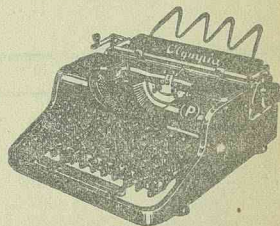
kezdődik 1945 január 10-én

Zorilă Maria

kozmetikai intézetében

Braşov, Strada Cuza Vodă No. 6

Todor Ion jun.

író-címező-számoló-könyvelő-sokszorosító-gépjavitó szakmihelye - új gépek lerakata
BRAŞOV, Str. Reg. Carol 31 (volt „Olimpia”) TELEFON 29-47

Újból megnyílt a

»Patria«

könyvkereskedés, nyomda, könyvkötészet

Községi, közigazgatási és magán-munkálatti nyomtatványrakár

Sepsiszentgyörgy

(Háromszék megye)

Tulajdonos: Silberstein Izsó

Magyar nyelvű bankkönyvek, iskolai nyomtatványok kaphatók a

= „Mikó” =

könyvesboltban, Sepsiszentgyörgy

Uj, vagy használt

Írógépet

keresünk sürgősen megvételre

Ajánlatokat a „Népi Egység” szerkesztőségébe kérünk, Str. Argintarilor 16. III. d. u. 3-6.

Diósi & Muránszky

építkezés langa és fűrészárú raktár
Braşov, Szentpéteri út 72
Telefon 16-04

Szabó Márton

Autócsugóüzem

Braşov, Kosszu-utca 76 sz.
Alapítási év 1907 Telefon 35-18

Első Erdélyi Cukorka és Csokoládégyár R. T.
Braşov, Strada Cuza Vodă No. 3
Telefon 15-60 Távirati cím: Hessfabrika
Alapítási év 1899

Hesshaimer J.L. és A.

Fűszer-, gyarmat- és csemecgékészítő — Festékek

BRAŞOV

Piaţa Libertăţii No. 18-19
Str. Regele Carol I. No. 15

Telefon 14-29
Telefon 34-86

»NIVEA« R. T.

krém- és fogpasztagyár
Braşov, Strada General Traian Moşoiu 39
Telefon 13-10, 13-11

Csokoládé-, cukorka- és marmaladégyár
Braşov, Strada Lungă 106
Telefon: 33-10 és 33-11

Banca Generală de Economii din Sibiu şi Braşov

Alapított: 1841

Résztulajdosok, tartalékok és
tartalékok több mint Lei 200.000.000.-

Székhely: Sibiu-Nagyváros, B-dul Regele Ferdinand 12

Helyi fiókák: Braşov - Brassó, Piaţa Libertăţii 26

Bucureşti, Calea Victoriei 25
Arad, Bistriţa, Cluj, Dumbrăveni,
Făgăraş, Medias, Orăştie, Regin,
Sebeş, Timişoara, Târgu-Mureş,
Târgu-Săcuz

Foglalkozik a banküzlet minden ágával

Sz. B. szűcs

Sz. B. szűcs

Sz. B. szűcs

Sz. B. szűcs

Sz. B. szűcs

Szabó Béni

— SZÜCS —

BRAŞOV, STR. REGELE CAROL I. No. 28
Telefon 15-21 * Alapítási év 1910